

ה ז ק ן ה ח ד ש

מאח.מ. גרוס-צימרמן

"הזקן" מחדש - מתחדדים טרחני-ליצנות, על חשבון ראש הממשלה החדש. רבים זוכרים לו ללוי אשכול את שנות האוצר, שהשאירו "משקע" של ריטונים בחוגים של חובבי החמקת מחובות-אזרח. מכיר אני אנשים, הסובלים מאלרגיה מסוימת כלפי השלומי-מסך בכלל והם מתפנקים בחליים: שלא יטרידו אותם, במטוהא.

הכל מרננים: אשכול היה "שוף" פעיל מדי. הוא התקרב בעסקים ומעולם לא התחשב בעובדה, שעשירים מטבעם אסטניסים הם ושכסף הוא דבר עדין, ביחוד הכסף שאינך רוצה לשלם, הוא דאג בכל הרצינות להבטיח את חלקו של האוצר בהכנסת המדינה והיה "נוטל" את המציע לאוצר כמעט באותו שטף מוגבר בו הוא נוהג להסביר את מדיניות-המיסים: המשימות לוחצות.

עם זאת מציינים גם יריביו שהוא היה כל השנים מזיגה מושלמת של חזון וכספים ומעולם לא התקשה להעלות מתוך אוצרות הלשון העברית ניבים סבירים לפרענות חדשים - ולו רק בתואר "מלווה", "היטל" "יהב". אנשים הסתגלו לצוים כמו למזג-האזיר: עוד זה רוטן וכבר משלם.

אולי מוזר להגיד שחומרתו אינה נטולת-חן, ועף אף חפקידו לא הספיק לרכוש לעצמו שונאים של ממש, הוא לא שלל מן האנשים את ההרגשה שעם אשכול "אפשר להסתדר" - לאחר שמשלמים, זאת למדו בהדרגה - רק קשי כסף מובהקים מפגרים עוד.

יצאו לו לאשכול מוניטין של איש מחוץ, סוג "כורר" מחייב פשרות. יש והוא חובט "חבטה" על השולחן - אבל חביבות חביטות-ידידות על שכם מתקרב - כל שכם שהוא - הצרה רק כשמחברר שבעצם "הכל צודקים".

הוא הגיע למומחיות בחיסול משברים - הוך הענקה נזיפות-ליטוף למשברונים עיקשים. יחכן, שהמסבר הוא חלק אינטגרלי של הדמוקרטיה ושנחגבשה מעין חלוקת חפקידים במנגנון החברה: האחד גורם קשיים, שעל חברו חק לסלקם. היחה זו במקרים לא מעטים, שליחותו של לוי אשכול בשנים האחרונות: שיחות בארבע עינים, ולאחריהן חילופי דברים עם מקורבים שומרי סוד להדליפו, או עם אישים ולהם "אחורי-קלעים" פרטיים - הכל על מקומות בא בשלום, עד לקשיים מתחדשים.

רבים זוכרים את לוי אשכול מהימים ההם שלפני קום המדינה: דגניה ב', מועצת פועלי חל-אביב, עליה, החיישבות, הגנה, תקציב שאיננו. אשכול הוא רב-מג בפיתוח גרעונות, שעליהם הוא מסקיף באופטימיזם בריא: עוד יוסיפו לגדול.

לא אחת השתתפתי במסיבות עתונאים עם לוי אשכול בטוכנות היהודית כשהוא שופע פקוייקטים ועמוס חובות: נהתי - לקחתי " - הווי של "דוד" טוב ומיטיב ומצפה לישועות, סותר מטופל בדאגות ובאמונה.

לפעמים היווה הנס המיוחל את ההוץ היסודי של לוי אשכול במחלקת

ההחיישבות של הטוכנות היהודית / ובקאלקולציה: קפיצה-הדרך. עם קום המדינה קיבלו הדאגות, ממדים ממלכתיים - והכסף שאיננו הוא עתה על טהרה הישראליות.